

Hranické viadukty | Hranice Viaducts



MĚSTO HRANICE

Severní dráha císaře Ferdinanda V roce 1836 byla zahájena výstavba jednokolejné železniční trati, která měla spojit Vídeň s Haličí na severovýchodě rakouské monarchie. Pro realizaci projektu byla vytvořena akciová společnost Kaiser Ferdinands-Nordbahn, která trať vlastnila až do roku 1906. Dne 7. července 1839 přijel první vlak do Brna, 1. září 1841 do Přerova, 17. října 1841 do Olomouce a 15. srpna 1842 do Lipníka nad Bečvou. Poté byla výstavba kvůli nedostatku financí přerušena a obnovena byla až v květnu 1844. V sobotu 1. května 1847 byl zprovozněn úsek Lipník – Bohumín. Od tohoto dne pak už probíhala Hranicemi pravidelná železniční doprava. Viadukt se stal jednou z nejzajímavějších stavebních dominant města [5]. Projekt Severní dráhy byl dokončen v roce 1856 zahájením provozu na celé hlavní trati Vídeň – Krakov.

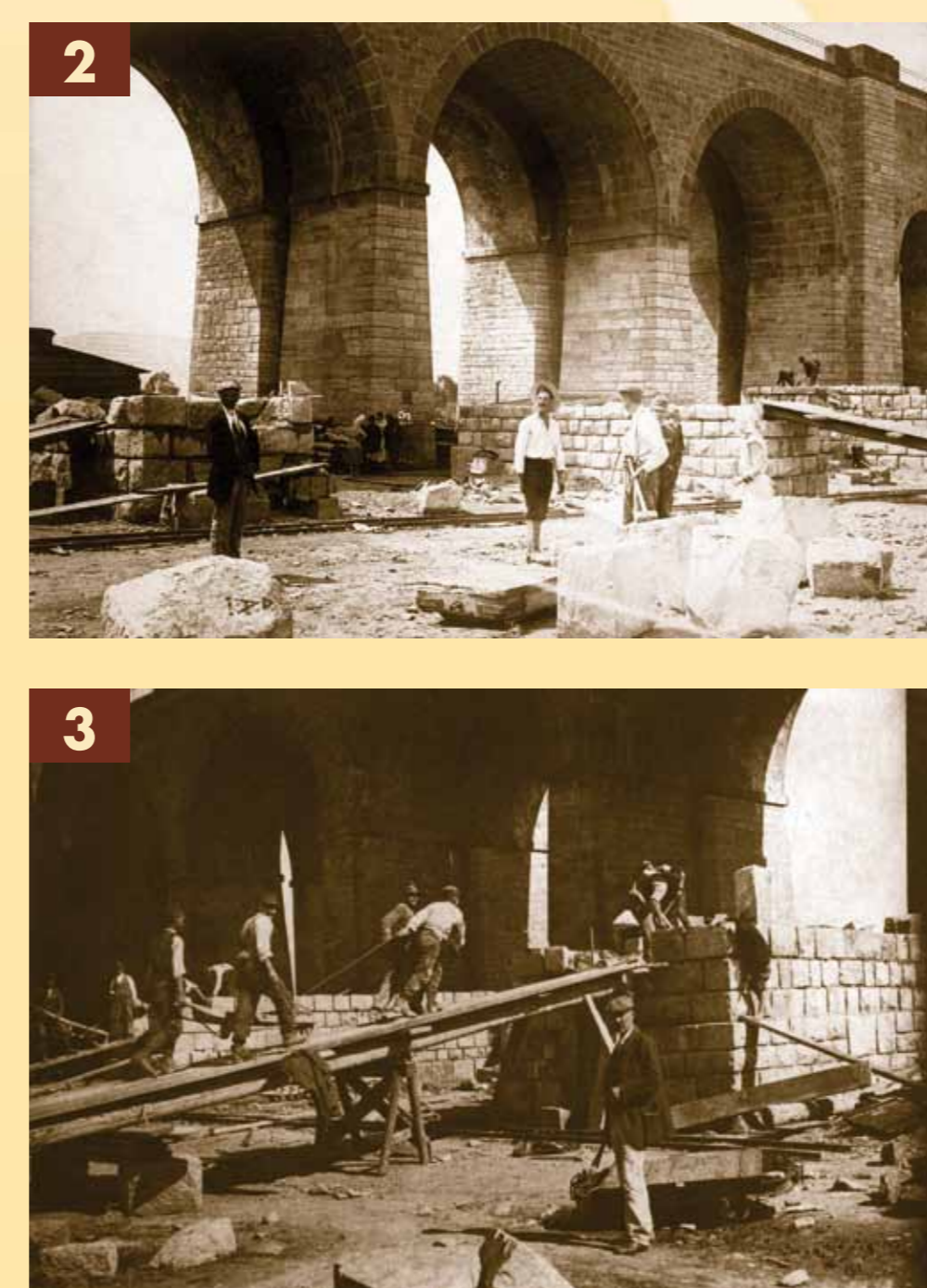
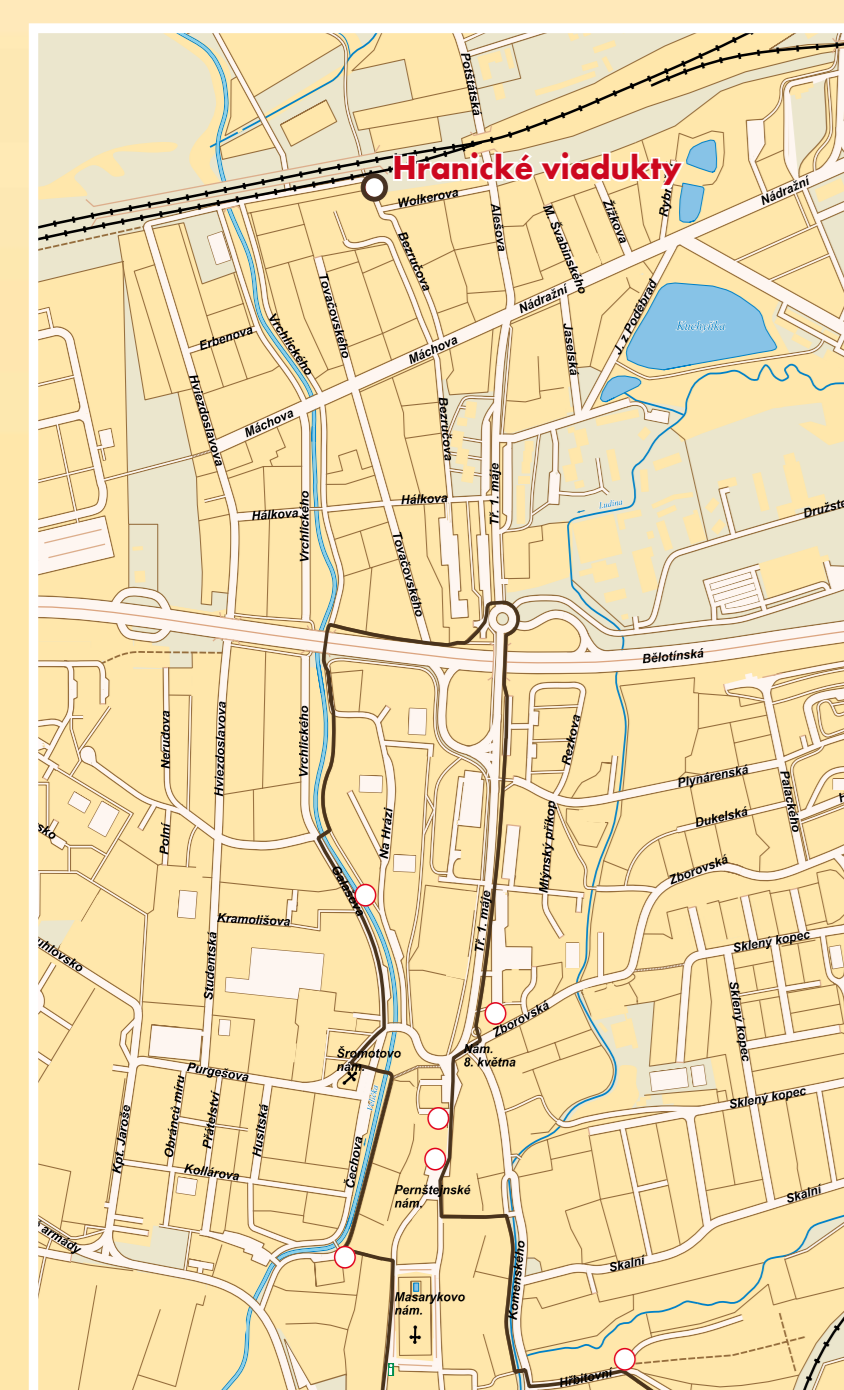
Tři viadukty Celý železniční most je tvořen trojicí viaduktů s délkou 430 metrů. První viadukt o 32 obloucích s cihlovými klenbami [4] byl dokončen 23. srpna 1844 a o tři měsíce později (9. listopadu) se na něm uskutečnila první jízda s lokomotivou. Rozšíření železnice o druhou kolej si vyžádalo stavbu druhého viaduktu o stejném počtu oblouků s kamennými klenbami, k níž došlo v letech 1870–1872. Pravidelný provoz zde probíhal od roku 1873. Projekt rozšíření železnice o třetí a čtvrtou kolej byl zahájen v roce 1911. Budování třetího hranického viaduktu probíhalo v letech 1916–1918 [2]. S koncem první světové války byla stavba přerušena a zakonzervována. Obnovení prací přineslo až očekávání další války – od května 1936 do června 1937 byl dobudován viadukt o 30 obloucích s betonovými klenbami. Stavba přečkala druhou světovou válku, ačkoli byla cílem leteckého bombardování a ustupující nacistická vojska připravovala její zhození do povětří. V roce 1959 byla trať elektrifikována.

Technická památka V roce 2004 byl v rámci budování železničního koridoru rekonstruován nejmladší viadukt, přičemž nejstarší viadukt se přestal používat pro železniční dopravu. V roce 2007 byl celý železniční most prohlášen za kulturní památku a následně byla provedena rekonstrukce nejstaršího viaduktu, ohroženého zatékající vodou a stářím stavebního materiálu [1].

Neštěstí Výstavba viaduktu v polovině 19. století byla velmi náročnou záležitostí. Na stavbě pracovalo téměř 2500 osob, kromě místních nádeníků to byli tzv. barabové, lidé bez stálého domova pohybující se od stavby ke stavbě ve větších skupinách. Jeden z pilířů se při stavbě

zřítíl a zabil přitom 14 osob. Celkem si stavba prvního viaduktu vyžádala více než 20 obětí. Na stavbě nejmladšího viaduktu v době první světové války zase pracovaly asi dva tisíce italských zajatců [3]. Na vnitřní straně nejmladšího viaduktu, na 21. pilíři, se dodnes nachází ve výšce asi 7 metrů na jednom z kamenných kvádrů nápis: „23. IX. 18 / H.R. – R.R.“ [6]. Podle tradice se jedná o iniciály dvou italských zajatců, kteří se 23. září 1918 zřítíli při práci na zem a zabil se. Dokonce se vyprávělo, že oba byli v pilíři zazděni a kámen představuje jejich náhrobek.

Text / Text: Jiří J. K. Nebeský
Foto / Photo: Jiří Necid [1], Karol Roder [4] [6]
Sbírka / Collection: Milan Králík [2] [3] [5]
Grafika / Graphics: Jan Machovský, info@machovsky.cz, www.machovsky.cz



Ferdinand's North Railway In 1836, works on the construction of single-track railway that was to connect Vienna with Galicia commenced. Galicia was the northeast part of the Austrian Monarchy. A joint stock company Kaiser Ferdinands-Nordbahn was established to implement the project; it owned the railway until 1906. On July 7, 1839 the first train arrived in Brno, on September 1, 1841 in Přerov, on October 17, 1841 in Olomouc, and on August 15, 1842 in Lipník nad Bečvou. Afterwards, the construction was suspended due to a lack of finances and renewed again only in May 1844. On a Saturday of May 1, 1847 the stretch from Lipník to Bohumín was launched into operation. And from that moment, the railway transportation in Hranice was consistent. The viaduct became one of the most interesting architectural features of the town [5]. The entire North Railway project was completed in 1856.

Three viaducts The whole 430 m railway bridge is composed of three viaducts. The first viaduct with 32 arches and brick vaults [4] was completed on August 23, 1844, and three months later (November 9) the first engine ride was conducted here. Expanding the railway by a second track required another viaduct with the same number of arches with stone vaults – this was built from 1870–1872. Regular operation was commenced in 1873. In 1911, the project of extending the railway by a third and fourth track was commenced. The construction of the third Hranice viaduct was conducted from 1916–1918 [2]. With the end of the First World War the construction was suspended and conserved. The works were restored only when another war was expected – from May 1936 until June 1937 a viaduct with 30 arches with concrete vaults was built. The construction survived the Second World War even though it had been targeted by the air raids and the retreating

Nazi armies were planning to dynamite it. Electrification of the railway took place in 1959.

Technical monument In 2004 the youngest viaduct was reconstructed as a part of the construction of a railway corridor and the oldest viaduct ceased to be used for railway transport. The whole railway bridge was declared a cultural monument in 2007, which was followed by a reconstruction of the oldest viaduct, at risk from water damage and by ageing materials [1].

Tragedy Building the viaduct in the mid-19th century was a very difficult project. Almost 2,500 people worked there, apart from the local laborers these included also people without any permanent home, who travelled from one construction site to another in larger groups. One of the pillar collapsed during the works, killing 14 people. In total the construction of the first viaduct claim

ed more than 20 lives. About two thousand Italian prisoners worked on constructing the youngest viaduct during the First World War [3]. On the inner side of the youngest viaduct, on the 21st pillar, on one of the stone block there is an inscription at about 7 meters above ground: "23. IX. 18 / H.R. – R.R." [6]. According to the tradition, these are initials of two Italian captives who, while working, fell to the ground and died here on September 23, 1918. The story goes that both were walled-in in the pillar and the stone is their tombstone.

ZA KRÁSAMÍ MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY HRANICE



www.hranicka.eu / www.mic.hranice.cz / tel.: +420 581 607 479